

РЕШЕНИЕ

№ 1741

гр. София, 22.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Г СЪСТАВ, в публично заседание на осми март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Татяна Димитрова

Членове: Румяна М. Найденова
Гюлсевер Сали

при участието на секретаря Алина К. Т.
като разгледа докладваното от Гюлсевер Сали Въззивно гражданско дело № 20221100513126 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 258-273 ГПК.

С решение от 13.07.2022 г., постановено по гр. дело №20407/2021 г. по описа на Софийския районен съд, 79 състав, е признато за установено по предявени от ищцата А. Т. положителни установителни искове по реда на чл. 422, вр. чл. 415 ГПК за признаване за установено по отношение на П. М., че дължи на основание чл. 79 ЗЗД, вр. чл. 535 ТЗ сумата от 9 000 лв., представляваща задължение по запис на заповед, издаден на 23.04.2019 г. в гр. София с падеж 23.04.2020 г., ведно със законната лихва, считано от датата на заявлението по чл. 417 ГПК до окончателното погА.ване на вземането, за която сума е издадена заповед за незабавно изпълнение на парично задължение по чл. 417 ГПК от 29.10.2020 г. по ч. гр. дело №48785/2020 г. по описа на Софийския районен съд, 79 състав, като е отхвърлено възражението за прихващане на ответника за сумата от 2 850 лв., както на договорно, така и на извъндоговорно основание.

Срещу решението е постъпила въззивна жалба от ответника П. М. с оплаквания за неправилност и необоснованост. В жалбата се излагат доводи за неправилност на изводите на съда, че се касае за безвъзмезден договор за доставка на строителни материали и извършване на ремонтни дейности в полза на ищцата. Заявява се, че ремонтът е бил изпълнен от ответника лично и чрез служители на неговата фирма, поради което му се дължи възнаграждение за него. Поддържа се, че между страните е съществувала договорка, съгласно която стойността на ремонта следвало да бъде

приспадната от задължението по заема. Посочва се, че възмездният характер на сделката следвало и от обстоятелството, че съпругът на ищцата е ходил във фирмата на ответника и конкретизирал специални изисквания към бутоните – да са марка „Виегга“. Заявява се, че отношенията между страните имат белезите на договор за изработка, който по дефиниция има неформален и възмезден характер. При условията на евентуалност се поддържа възражението за прихващане за същата сума на основание неоснователно обогатяване. По изложените съображения се иска отмяна на първоинстанционното решение в обжалваната част и постановяване на друго, с което исковете да бъдат отхвърлени до размера на насрещното вземане на ответника като погасени чрез прихващане.

В срока по чл. 263 ГПК е постъпил отговор на въззивната жалба, с който същата се оспорва като неоснователна и се моли да бъде оставена без уважение. Въззиваемата поддържа, че ответникът не е доказал при условията на пълно и главно доказване наличието на неформален договор за ремонт и доставка на материали. Заявява се, че страните по спора са дългогодишни семейни приятели и макар ответникът многократно да е консултирал семейството на ищцата при нужда, между страните не е бил сключен възмезден договор за извършване на ремонтни дейности. Излагат се доводи, че прихващане може да се извърши при наличие на две насрещни вземания, каквито в случая не били налице, тъй като претендираните от ответника ремонтни дейности са били извършени от служители на фирмата му. По изложените съображения въззивникът поддържа, че решението в обжалваната част е правилно и законосъобразно и следва да бъде потвърдено.

Съдът, като прецени становищата на страните и обсъди представените по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

Производството е по реда на чл. 422 ГПК за признаване за установено по отношение на ответника, че дължи на ищцата парична сума в размер на 9000 лв. по абстрактна сделка – запис на заповед, издаден за обезпечаване на каузална сделка – договор за паричен заем. Ответникът своевременно в срока по чл. 131 ГПК е въвел възражение за прихващане по реда на чл. 298, ал. 4 ГПК, вр. чл. 103 ЗЗД със свое вземане, което основава на сключен между страните договор за доставка на материали и ремонтни дейности и следващото му се възнаграждение по чл. 266, ал. 1 ЗЗД, а при условията на евентуалност на неоснователно обогатяване по смисъла на чл. 59 ЗЗД.

В отговора на исковата молба П. М. твърди, че през лятото на 2017 г. ищцата е възложила на ответника извършването на ремонт на баня и доставка на материали, възлизащи на сумата от 2 850 лв., която сумата не му била заплатена в уговорения срок.

С молба от 09.12.2021 г. ответникът уточнява, че договореното между страните възнаграждение е било в размер на 2 850 лв., като между страните е било постигнато съгласие поръчката да се извърши с материали на изпълнителя. Срокът на поръчката е бил месец и половина, считано от

средата на юни 2017 г. до края на юли 2017 г. Относно възнаграждението било договорено да се заплати след приключване на СМР.

В отговор на заявеното възражение за прихващане ищцата А. Т. оспорва твърдението на ответника за наличие на такъв договор. Твърди, че страните по спора са дългогодишни семейни приятели и ответникът, който има строителни фирми, неведнъж е консултирал семейството ѝ при нужда. Ищцата не оспорва твърдението, че апартаментът им е бил посетен от ответника и негови служители, но между страните не е бил сключен договор, както и ищцата не е давала задание за ремонт, а ответникът не е предоставил оферта. Твърди се, че ремонтните дейности в банята са извършени от съпруга на ищцата – Б. Т., който е строителен инженер и е закупил необходимите материали лично от близка железария, като само се е консултирал с П. М. като приятел на семейството. Излага се довод, че възражението за прихващане следва да се остави без уважение, тъй като не са изпълнени условията по чл. 103 ЗЗД – наличието на две действителни вземания, като активното вземане да е изискуемо и ликвидно. Поддържа се становище, че съгласно чл. 163 ЗУТ е необходимо договорът за изработка да се сключи в писмена форма, с оглед на което при доказване следва да се спазва ограничението по чл. 164 ГПК, ал. 1, т. 1 и т. 5 за недопустимост на свидетелски показания. При условията на евентуалност се възражава срещу размера на претенцията, като се поддържа че заявените цени са силно завишени и несъобразени с пазарните.

Пред районния съд са събрани гласни доказателствени средства.

По делото е разпитан свидетелят Б. Т., който е съпруг на ищцата, което обстоятелство налага преценка на свидетелските показания при условията на чл. 172 ГПК. Разпитан пред първоинстанционния съд свидетелят споделя, че с ответника са дългогодишни семейни приятели. По отношение на извършения ремонт в банята в апартамента споделя, че ответникът е предложил да му даде една от структурите за вграждане за тоалетна от предишни негови дейности, като не е поставял каквито и да било условия за плащане. Свидателят заявява, че ответникът в лично качество не е извършвал никакви дейности, а е изпратил служители от фирмата си, които да монтират структурата в тоалетната. Друга дейност, за която свидетелят споделя, че е изпълнена от страна на служителите на ответника, е монтаж на смесител, който е бил закупен от самия свидетел. Според показанията на свидетеля участието на ответника в ремонта на банята е било предложено като приятелска услуга, тъй като се чувствал задължен за техните услуги.

Пред районния съд е разпитана и свидетелката З. Т., която е работила при ответника от м. февруари 2008 г. до средата на м. март 2022 г. и се познава и с ищцата, с която се е запознала чрез ответника, с оглед на които обстоятелства настоящата инстанция намира, че нейните показания също следва да се ценят съобразно чл. 172 ГПК. По предмета на спора свидетелката споделя, че почти всички инсталации са правени от ответника. Споделя, че ремонтът, който е бил възложен на ответника от страна на ищцата, се изразявал в корекция в канализационните и водопроводните трасета,

поставяне на бутон за тоалетна, моноблок структура, казанче, дамски душ и бойлер, като идеята е била стойността на ремонта да бъде приспадната от задължението по заема. Свидетелката заявява, че ищцата и св. Т. са посещавали офиса на ответника, където са били договорени както условията по договора за заем, така и по договора за ремонтни дейности. Също така свидетелката заявява, че е виждала съпругът на ищцата (св. Т.) да идва в офиса във връзка с покупка на материали за ремонт на банята.

По делото е приета съдебно-оценителна експертиза, със заключението по която е установено, че действителната стойност на претендираните от ответника СМР към 2017 г. възлиза на сумата 1 270 лв., а към датата на изготвяне на експертизата на сумата от 1 760 лв.

Други доказателства по делото не са ангажирани.

С оглед на така установената фактическа обстановка, съдът приема от правна страна следното:

Въззивната жалба е подадена в законоустановения срок по чл. 259, ал. 1 ГПК, от процесуално легитимирана страна, срещу подлежащ на обжалване съдебен акт, поради което е процесуално допустима.

Съгласно нормата на чл.269 ГПК въззивният съд се произна. служебно по валидността на решението, а по допустимостта му - в обжалваната част, като по останалите въпроси той е ограничен от наведените в жалбата оплаквания, с изключение на случаите, когато следва да приложи императивна материалноправна норма, както и когато следи служебно за интереса на някоя от страните - т.1 от Тълкувателно решение № 1/09.12.2013 г. по тълк.дело № 1/ 2013 г. на ОСГТК на ВКС.

При извършена проверка по реда на чл. 269, ал. 1 от ГПК въззивният съд установи, че обжалваното решение е валидно и допустимо. Ето защо въззивният съд дължи произна.не по правилността на решението в рамките на доводите, изложени във въззивната жалба.

Макар и с молба от 17.01.2023 г. въззивникът П. М., в изпълнение на указанията на съда, да заявява, че обжалва първоинстанционното решение в цялост, пред настоящата въззивна инстанция спорът се концентрира около въпроса за основателността на възражението за прихващане, въведено от ответника в хода на първоинстанционното производство. Това е така, тъй като, съгласно чл. 269 ГПК, въззивният съд е ограничен от наведените в жалбата оплаквания, които в настоящия случай касаят единствено правилността на решението в частта, в която първоинстанционният съд е отхвърлил възражението за прихващане на ответника.

Институтът на прихващането е уреден в чл. 103 - чл. 105 ЗЗД. Потестативното право на прихващане се осъществява чрез изявление на прихващания. За да породи предвидения в закона ефект - погА.ване на насрещните вземания до размера на по-малкото, изявлението трябва да съдържа бележите, които индивидуализират всяко едно от тях по страни, основание и размер. Извършено в процеса, т. нар. „съдебно прихващане“,

изявлението е под условие, че предявеното с иска вземане ще бъде уважено.

За да породи действие т.нар. „съдебно прихващане“, съдът трябва да установи вземането и осъщественото право на прихващане. Действието на прихващането, изразено в погА.ване на насрещните вземания до размера на по-малкото от тях, винаги настъпва с обратна сила - от първия ден, в който прихващането е могло да се извърши, т.е. когато активното вземане е било изискуемо, а пасивното - поне изпълняемо /Тълкувателно решение № 2 от 18.03.2022 г. по тълк. д. № 2 / 2020 г. на Върховен касационен съд, ОСГТК/.

В настоящия случай ответникът основава вземането си на неформален договор за доставка на материали и ремонтни дейности, сключен с ищцата. Доколкото съдът е ангажиран служебно да определи правната квалификация въз основа на фактите и твърденията на страните, следва да се приеме, че в настоящия случай се касае за договор за изработка по смисъла на чл. 258 и сл. от ЗЗД. Спорът между страните е за това дали материалите и ремонтните дейности са били предоставени от ответника възмездно или безвъзмездно. По този въпрос настоящият въззивен състав намира следното:

По своя характер договорът за изработка по смисъла на чл. 258 и сл. от ЗЗД е консенсуален, неформален и възмезден договор. Договор, по който страните се договарят за безвъзмездна доставка на материали и труд, би имал характер на ненаименуван договор, тъй като такъв не е предвиден изрично в закона. Доколкото договорът за изработка, на който се позовава ответникът, по дефиниция е възмезден договор, страната, която твърди, че е бил сключен безвъзмезден договор за изработка, следва да докаже при условията на пълно и главно доказване това обстоятелство. В настоящия случай се касае за неформален договор на стойност под 5 000 лв., поради което процесът по доказване не се влияе от забраните по чл. 164 ГПК и предвидените ограничения за доказване чрез свидетелски показания. В хода на първоинстанционното производство са ангажирани гласни доказателствени средства, които съдът цени при условията на чл. 172 ГПК и намира, че същите следва да бъдат кредитирани частично предвид близките отношения между двете страни по спора и свидетелите.

В тази връзка настоящата въззивна инстанция не кредитира показанията на свидетеля Т. в частта, в която твърди, че се касае за безвъзмезден договор и че поетите СМР са извършени като приятелска услуга от страна на ответника. На първо място макар и да не оспорват, че са били в близки отношения, видно от данните по делото, двете страни по спора са имали предшестващи възмездни отношения – сключен договор за заем, обезпечен със запис на заповед, като по делото има данни, че средствата по заема са били използвани за търговската дейност на ответника. Обстоятелството, че самият ответник по занятие упражнява търговска дейност по доставка на труд и материали за ремонтни дейности прави и житейски по-логичен извода, че се касае за възмездна услуга, а не за безвъзмездна такава. Доколкото други доказателства в подкрепа на безвъзмездния характер на договора не са събрани, то съдът счита, че в настоящия случай се касае именно за неформален възмезден договор за изработка по смисъла на чл. 258 и сл. от

33Д.

В частта, в която свидетелят споделя, че ответникът е предоставил структура за вграждане и смесител, които са били монтирани от служители на фирмата на ответника, изпратени от него, съдът кредитира показанията на свидетеля като кореспондиращи с останалия доказателствен материал по делото.

На следващо място, съдът, след преценка на показанията на свидетелката Т. по реда на чл. 172 ГПК и въпреки обстоятелството, че същата е бивш служител на ответника, намира, че същата дава логични, безпротиворечиви и последователни показания, които кореспондират със събрания доказателствен материал. От нейните показания се установява както наличието на възмездна уговорка за доставка на материали и извършване на СМР от страна на ответника в полза на ищцата, така и тяхното количество и вид. Така от показанията ѝ става ясно, че между страните е била постигната уговорка ответникът да извърши ремонт в банята на ищцата, чиято стойност да бъде приспадната от размера на задължението му по договора за заем. Също от нейните показания се установява, че извършените дейности се изразяват в корекция в канализационните и водопроводните трасета, поставяне на бутон за тоалетна, моноблок структура, казанче, дамски душ. Същата свидетелства, че в дома на ищцата са ходили двама служители на фирмата за изпълнение на ремонтните дейности и монтиране на оборудването за баня.

Всички посочени и анализирани гласни доказателства в тяхната съвкупност и взаимовръзка водят до извод, че ответникът е изпълнил следните СМР: преработване на водопроводни и канализационни тръбни трасета; доставка на скрит монтаж на тоалетната чиния; монтаж на структура; монтаж на тоалетна чиния; монтаж на система за дамски душ; монтаж на бойлер доставка на бутон Viega и монтаж на бутон Viega. Съобразно правилото, че действието на прихващането, изразено в погА.ване на насрещните вземания до размера на по-малкото от тях, винаги настъпва с обратна сила - от първия ден, в който прихващането е могло да се извърши, съдът кредитира заключението по съдебно-оценителна експертиза в неговия първи вариант – с цени към датата на тяхното извършване. На основание чл. 162 ГПК и като взе предвид заключението по съдебно-счетоводната експертиза, настоящия въззивен състав намира, че стойността на доказаните в хода на процеса СМР възлиза на сумата от 1 180 лв.

След съвкупния анализ на доказателствата по делото съдът намира, че по делото не е доказано извършване на дейности по къртене и демонтаж, доколкото нито един от свидетелите не дава показания в подкрепа на това твърдение, нито се установяват с други доказателствени средства.

По отношение на възражението на въззиваемия, че не са изпълнени условията на чл. 103 33Д, тъй като не са налични две насрещни вземания, въззивният съд приема следното:

По аргумент от чл. 269 33Д, освен ако не е договорено друго между страните, договорът за изработка не е договор *intuit personae*, т.е. не се

сключва с оглед на личността на изпълнителя. Не съществува и законово ограничение и при липса на изрична уговорка в обратния смисъл /каквато в случая не се твърди да е имало между страните/ няма пречка задълженията, поети от изпълнителя, да се превъзложат на трети лица, включително на подизпълнители. Договорът за изработка поначало се сключва за постигане на конкретен резултат и ако той е постигнат, то следва да се счита, че договорът от страна на изпълнителя е изпълнен. Само в хипотеза, в която е уговорено изрично, че договорът се сключва с оглед на личността на изпълнителя, може да се постави въпросът за участието на трети лица. От друга страна, дори да се приеме, че е налице такава уговорка, неспазването ѝ би било основание за възражение за неточно изпълнение на поетите ангажменти от страна на изпълнителя, което следва да се отчете при приемане на изпълнението и не освобождава възложителя от задължението му да заплати възнаграждението на изпълнителя по чл. 266 ЗЗД.

Предвид така изложените съображения настоящата инстанция намира, че възражението за прихващане на ответника следва да се уважи за сумата от 1 180 лв., представляваща възнаграждение по неформален договор за изработка, а предявената претенция на ищцата следва да се приеме, че е погасена чрез прихващане до този размер. Доколкото в настоящия случай въззивният съд стига до заключение за наличие на договорно основание за дължимост на вземането, предявено за прихващане, съдът не следва да разглежда евентуалното такова – за неоснователно обогатяване.

Предвид горното, първоинстанционното решение следва да се отмени в частта, в която искът е уважен за сумата от 1 180 лв. като погасен чрез прихващане до размера на по-малкото вземане на ответника. В останалата част решението следва да се потвърди като правилно на основание чл. 272 ГПК.

По разноските:

Предвид изхода от спора право на разноски имат и двете страни.

Пред първоинстанционния съд ищецът претендира сумата от 1 711,91 лв. - разноски за заповедното и първоинстанционното производство. Съобразно уважената част на предявения иск и на основание чл. 78, ал. 1 ГПК на ищцата се дължи сумата от 1 487,46 лв., поради което първоинстанционното решение следва да се отмени в частта, в която в полза на ищцата са присъдени разноски в размер на 224,45 лв. Ответникът претендира сумата от 1100 лв., от които пропорционално на отхвърлената част на иска му се дължи сумата от 144,22 лв. разноски.

За въззивната инстанция въззивникът претендира сумата от 500 лв., представляваща адвокатски хонорар, както и сумата от 57 лв. - държавна такса за въззивното обжалване. Съобразно уважената част на въззивната жалба в полза на въззивника следва да се присъди сумата от 73,03 лв. От страна на въззиваемия се претендира адвокатски хонорар в размер на 1 300 лв., срещу който размер своевременно е релевирано възражение за

прекомерност, което съдът намира за основателно. На съда е служебно известна практиката на Съда на европейския съюз по дело C-438/22, с която изцяло е съобразена и практиката на Върховния касационен съд, съгласно която посочените в Наредба №1/2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения размери на адвокатските възнаграждения могат да служат единствено като ориентир при определяне служебно на възнаграждения, но без да са обвързващи за съда /Определение № 50015/16.02.2024 г., постановено по т.д. № 1908 по описа за 2022 г. на ВКС/. Предвид изложеното и като съобрази, че производството не се отличава с правна и фактическа сложност; пред въззивния съд не са допуснати и събрани нови доказателства и е проведено само едно открито съдебно заседание, въззивният съд намира, че на въззиваемия се дължи адвокатско възнаграждение в размер на 1 000 лв.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение от 13.07.2022 г., постановено по гр. дело №20407/2021 г. по описа на Софийския районен съд, 79 състав, в частта, в която е признато за установено по предявени от ищцата А. Т. положителни установителни искове по реда на чл. 422, вр. чл. 415 ГПК за признаване за установено по отношение на П. М., че дължи на основание чл. 79 ЗЗД, вр. чл. 535 ТЗ сумата от 1 180 лв., представляваща задължение по запис на заповед, издаден на 23.04.2019 г. в гр. София с падеж 23.04.2020 г., ведно със законната лихва, считано от датата на заявлението по чл. 417 ГПК до окончателното погА.ване на вземането, за която сума е издадена заповед за незабавно изпълнение на парично задължение по чл. 417 ГПК от 29.10.2020 г. по ч. гр. дело №48785/2020 г. по описа на Софийския районен съд, 79 състав, както и в частта, в която в полза на ищцата А. Т. са присъдени разноски в размер на 224,45 лв.

И ВМЕСТО ТОВА ПОСТАНОВЯВА:

ОТХВЪРЛЯ предявени от ищцата А. Д. Т., ЕГН *****, с адрес: гр. София, ул. „*****“ положителни установителни искове по реда на чл. 422, вр. чл. 415 ГПК за признаване за установено по отношение на П. К. М., ЕГН *****, адрес: гр. София, ж.к. „*****“, че дължи на основание чл. 79 ЗЗД, вр. чл. 535 ТЗ сумата от 1 180 лв., представляваща задължение по запис на заповед, издаден на 23.04.2019 г. в гр. София с падеж 23.04.2020 г., ведно със законната лихва, считано от датата на заявлението по чл. 417 ГПК до окончателното погА.ване на вземането, за която сума е издадена заповед за незабавно изпълнение на парично задължение по чл. 417 ГПК от 29.10.2020 г. по ч. гр. дело №48785/2020 г. по описа на Софийския районен съд, 79 състав като погасен чрез прихващане с насрещно вземане в размер на 1 180 лв. - възнаграждение по договор за изработка и доставка на материали от 2017 г.

ПОТВЪРЖДАВА РЕШЕНИЕТО В ОСТАНАЛАТА ОБЖАЛВАНА ЧАСТ.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 1 ГПК П. К. М., ЕГН *****, адрес: гр. София, ж.к. „*****“ да заплати на А. Д. Т., ЕГН *****, с адрес: гр. София, ул. „*****“ сумата от 1000 лв., представляваща адвокатски хонорар за въззивната инстанция.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 3 ГПК А. Д. Т., ЕГН *****, с адрес: гр. София, ул. „*****“ да заплати на П. К. М., ЕГН *****, адрес: гр. София, ж.к. „*****“ **сумата от 144,22 лв. – разноси за първоинстанционното производство и сумата от 73,03 лв. – разноси за въззивното производство.**

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния касационен съд в едномесечен срок, считано от датата на съобщаването му на страните при условията на чл. 280 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____